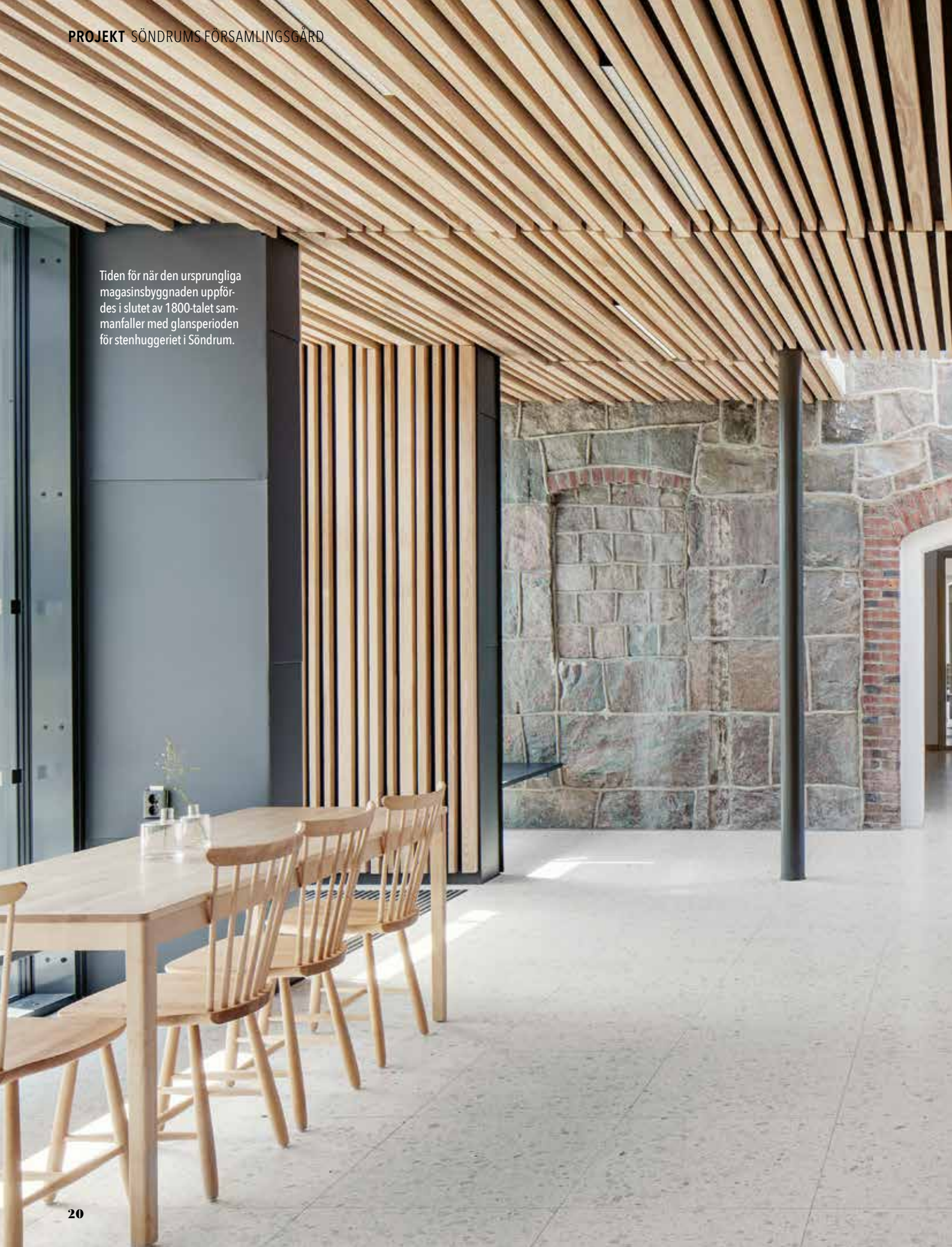

Tiden för när den ursprungliga magasinbyggnaden uppfördes i slutet av 1800-talet sammanfaller med glansperioden för stenhuggeriet i Söndrum.

Ett vardagsrum mitt i byn

Från ladugårdsvägg till imponerande interiör. Den rustika stensockeln i Söndrums nya församlingsgård har under tre sekel fyllt tre olika syften.

TEXT PETER WILLEBRAND FOTO FELIX GERLACH

Den bastanta och flera meter höga granitsockeln i Söndrums församlingsgård i Haland är ett bokstavligt bevis på stenens hållbarhet och ständiga förmåga att byta gestalt och fylla nya funktioner.

När sockeln uppfördes på 1890-talet bar den upp en stor ladugård, en magasinbyggnad.

När lantbruket lades ner på 1970-talet fick sockeln ett nytt liv och syfte i den nya Staffanssalen, en del av Söndrums församlingsgård som byggdes på platsen.

År 2019 var det dags igen, nu fick sockeln vara en bärande del i Sweco Architects vinnande tävlingsbidrag *Bygatan* där beställaren Svenska kyrkan ville förnya församlingsgården dels för att komma till rätta med fukt- och ventilationsproblem, dels för att bättre möta den moderna besökarens behov.

SOMMAREN 2023 INVIGDES så Söndrums nya församlingsgård, och i höstas tilldelades den Halmstads Arkitekturpris.

– Det är fascinerande att tänka på att allt slit och tungt arbete som låg bakom stenarbetet fortfarande utgör stommen och en kontinuitet i dagens byggnad, säger Margareta Diedrichs som har varit ansvarig arkitekt.

– Man kan inte heller låta bli att tänka på hur människorna som en gång byggde ladugården skulle reagera om de fick se dagens besökare i kaféet, som både betraktar stenväggen och går fram och känner med händerna på stenens struktur, nästan som om det vore ett konstverk eller ett lapptäcke där varje sten berättar sin historia.

DEN ÖVERGRIPANDE IDÉN med gestaltningen av *Bygatan* bygger på kontraster mellan gammalt och nytt, lätt och tungt, öppet och slutet. Tre nya huskroppar har tillkommit, med olika funktioner: barnverksamhet, musik- och körlokaler samt kök och kontor.

– Alla byggnader är förenade i en glasad länk som fungerar som försam-

”Lanterninen längs Staffanssalens långsida släpper in och sprider dagsljuset vackert över stenväggen. Det blir väldigt levande.”

Restaurering av Kungliga Slottets fasader

Sedan 2011 har Närkesten varit med på slottets resa. Från början i Logården till den yttre borggården och sedan Slottsbacken, som är en pågående etapp av restaureringen.

Tre huskroppar har tillkommit, med olika funktioner: barnverksamhet, musik- och körlokaler samt kök och kontor. Materialvalen har stor betydelse för att lösa upp gränser mellan utvändigt och invändigt.

lingshemmets vardagsrum och kafé, med entréer från två håll.

Möten mellan materialen har också stor betydelse, inte minst för att lösa upp gränserna mellan utvändigt och invändigt. Fasaden består av obehandlad cederträpanel som även återkommer i väggar i vardagsrummet och kontrasterar mot den motsatta stenväggen i rummet. I taket finns även andra trädetaljer i form av ribbor av ask. Det blir återigen en påminnelse om hur väl sten och trä harmonierar med varandra i sin mest naturliga form.

– Lanterninen, som löper längs Staffanssalens långsida, släpper in och sprider dagsljuset vackert över stenväggen. Det blir väldigt levande.

TIDEN FÖR NÄR den ursprungliga magasinbyggnaden uppfördes i slutet av 1800-talet sammanfaller med glans-

perioden för stenhuggeriet i Söndrum, som 1875–1964 drevs av Skandinaviska Granit. Bolaget exporterade stora mängder sten till bland annat Tyskland och Argentina. Söndrumsstenen, med sitt typiska rödflammiga mönster, finns bland annat i presidentmonumentet i Washington, fredspalatset i Haag och Svenska kyrkan i Paris.

GRANITSOCKELN symboliserar både hållbarhet och återbruk, men det har också behövt göras nya stenarbeten, poängterar Margareta Diedrichs.

– De duktiga entreprenörerna har bland annat lagat fogar och lappat i det befintliga stengolvet i Staffanssalen. Även i utemiljön har nya granithållar kommit på plats vid entréerna och uteplatsen. ■

Projekt: Söndrums församlingssgård.
Beställare: Svenska kyrkan, Söndrum-Vapnö församling.
Arkitekt: Margareta Diedrichs, PeGe Hillinge m fl, Sweco Architects.